

9. Славко А. С. Обмеження прав і свобод людини і громадянина за умов дії режиму воєнного стану: порівняльно-правовий аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. Випуск 41. Том 2. 2016. С. 68-72

10. Constitution of the United States. URL: https://www.senate.gov/civics/constitution_item/constitution.htm (дата звернення: 07.11.2022).

Івчук Юлія

здобувачка вищої освіти ступеня "магістр" 2 курсу Навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ,

Науковий керівник:

Сьох Катерина Ярославівна
доцент кафедри конституційного права та прав людини, Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ЧЕТВЕРТЕ ПОКОЛІННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПЕРЕРИВАННЯ ВАГІТНОСТІ В УКРАЇНІ: ЗА ЧИ ПРОТИ?

Поняття четвертого покоління прав людини зазвичай включає в себе ідею репродуктивних прав, включаючи право на контроль над власним тілом та право на переривання вагітності як складову цих прав. Це поняття означає, що люди мають право на свободний вибір в питаннях, пов'язаних зі своїм репродуктивним здоров'ям.

Четверте покоління прав людини розширює традиційні погляди на права, враховуючи соціокультурні та репродуктивні аспекти. Це включає в себе право жінок на безпечний та законний доступ до послуг переривання вагітності, коли це необхідно, з метою забезпечення їхнього фізичного та психологічного благополуччя. Важливо пам'ятати, що в питаннях переривання вагітності правові норми та громадська думка можуть суттєво варіюватися в різних країнах та культурах, але це залишається важливою темою в глобальному дискусії про права людини.

Переривання вагітності, розглядане як аспект четвертого покоління прав людини, також підкреслює необхідність враховувати індивідуальні ситуації та контексти. Важливо визнавати, що ситуації можуть відрізнятися, і право на переривання вагітності враховує цю індивідуальність.

Однак, ця тема залишається складною і обговорюваною, оскільки право на переривання вагітності часто супроводжується моральними та етичними переконаннями, які різняться в суспільстві. Правові рамки і підходи до

регулювання переривання вагітності можуть варіюватися в різних країнах та регіонах.

Основна ідея четвертого покоління прав людини полягає в тому, що права людини повинні враховувати зміни в суспільстві, нові виклики та розуміння. Питання переривання вагітності в контексті цього покоління прав відображає цю динаміку і вимагає уважного балансу між правами та відповідальністю, який повинен бути встановлений з урахуванням різноманітних точок зору і важливості захисту життя та здоров'я жінок.

Питання переривання вагітності в Україні є складним і обговорюється з різних поглядів. Одні підтримують це право як необхідну складову жіночої автономії та безпеки, інші вважають його морально неприпустимим. Діючі закони та громадська думка впливають на питання переривання вагітності в Україні, і це питання може мати різні точки зору.

Законодавство та інші нормативно-правові акти щодо переривання вагітності в Україні можуть зазнавати змін з часом. Так до 2023 року існував Наказ МОЗ від 31.12.2010 року №1177 «Про затвердження клінічного протоколу «Комплексна допомога під час небажаної вагітності», проте він втратив чинність на основі Наказу МОЗ від 28.02.2020 №590.

Громадська думка стосовно цього питання також може бути різною, враховуючи релігійні, етичні, моральні та інші фактори. Діалог і обговорення є важливими для знаходження компромісу та розв'язання цього складного питання з урахуванням прав людини та медичних аспектів.

Розглядаючи більший контекст, питання переривання вагітності має численні аспекти, які впливають на громадську думку та правове регулювання. Ось деякі з них:

Медичні питання: Переривання вагітності може бути необхідним з медичних причин, коли життя матері або плода знаходяться під загрозою. Це один з ключових аспектів, який впливає на обговорення цього питання.

Репродуктивні права жінок: З точки зору прав людини, жінки мають право на репродуктивну свободу, включаючи право на вибір щодо своєї вагітності. Це право часто підтримується прихильниками рівності статей.

Мораль та релігія: Багато людей базують свої погляди на моральних або релігійних переконаннях. Для деяких переривання вагітності є морально неприпустимим, тоді як інші вважають його допустимим у певних ситуаціях.

Законодавство: Закони, що регулюють переривання вагітності, можуть суттєво впливати на доступ жінок до послуг репродуктивного здоров'я.

Соціальний контекст: Соціальні, економічні та культурні чинники також важливі. Наявність підтримки для матерів, доступ до надійних методів контрацепції і освіти про сексуальне та репродуктивне здоров'я можуть впливати на рішення щодо переривання вагітності.

Діалог та розуміння: Обговорення цього питання повинно спиратися на взаєморозуміння та діалог між різними групами, щоб знайти компромісні рішення, які б враховували різноманітні думки та права всіх сторін.

Загалом, питання переривання вагітності залишається складним і триваючим дискусійним питанням, і вирішення його вимагає уважного вивчення всіх цих аспектів.

Додатково до аспектів, які було зазначено, важливо враховувати інші фактори, що впливають на переривання вагітності:

Вік та обставини жінки: Життєвий вік та обставини жінки можуть значно впливати на її рішення щодо переривання вагітності. Молоді дівчата можуть знаходитися в складній ситуації, де вони не готові виховувати дитину, тоді як дорослі жінки можуть вирішувати перервати вагітність з інших причин.

Економічний фактор: Економічний стан сім'ї або жінки може мати вирішальне значення. Наявність фінансових ресурсів для виховання дитини, доступ до медичних послуг та підтримка можуть впливати на рішення.

Здоров'я плода: Інколи виявляються серйозні вади розвитку плода, що може ставити під питання життя та здоров'я дитини. Це може стати причиною рішення про переривання вагітності.

Психологічний стан і підтримка: Психологічний стан жінки та наявність підтримки від родини та спільноти також важливі. Стрес, який може виникнути у зв'язку з незапланованою вагітністю, може вплинути на рішення.

Профілактика та освіта: Освіта про сексуальне та репродуктивне здоров'я, а також доступ до методів контрацепції є важливими чинниками, що допомагають уникнути незапланованих вагітностей.

Узагальнюючи, обговорення переривання вагітності потребує зваження всіх цих аспектів. Знаходження балансу між репродуктивними правами жінок і іншими суспільними та моральними факторами завжди залишається складним завданням для суспільства та законодавців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бунчук О. Новітні людські права: прийняти не можна заборонити. URL: <https://law.chnu.edu.ua/novitni-liudski-prava-priyniaty-nemozhna-zaboronyty/>
1. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 4. Ст. 20.
2. Тиріна М. Покоління прав людини: проблеми сучасної класифікації. Держава і право. 2011. Вип. 52. С. 728–732.
3. Мушак Н.Б. Концептуальні підходи до класифікації прав людини в умовах глобалізаційних процесів. Часопис Київського університету права. 2011. № 2. С. 298–301.